

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

DIGITÁLNÍ UČEBNÍ MATERIÁL

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0969
Název školy	Gymnázium Česká a Olympijských nadějí, České Budějovice, Česká 64
Název materiálu	VY_32_INOVACE_ZSV_1_4_ZIK_02_NACISTICKE_NEMEC KO
Autor	Mgr. Martin Zikmunda
Tematický okruh	Antisemitismus a holocaust
Ročník	1. – 4.
Datum tvorby	25.12.2013
Anotace	Nacistické Německo
Metodický pokyn	Pracovní list je určen jako výuková pomůcka se zaměřením na mezipředmětové vztahy předmětů dějepis, základy společenských věd, zeměpis i jako materiál k samostudiu. Možnosti využití: promítání, práce jednotlivců nebo dvojic u PC, vtištění pracovního listu.
Pokud není uvedeno jinak, použitý materiál je z vlastních zdrojů autora.	

Pracovní list

Nacistické Německo

Využitelné pomůcky:

Atlas světa, Slovník cizích slov

Seznam citací:

¹ AUTOR NEUVEDEN. *Nacistické Německo* [online]. [cit. 22.12.2013]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/T%C5%99et%C3%AD_%C5%99%C3%AD%C5%A1e

² AUTOR NEUVEDEN. *Nacistické Německo* [online]. [cit. 22.12.2013]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Deutschland_1939.png

³ AUTOR NEUVEDEN. *Židé v Protektorátu Čechy a Morava* [online]. [cit. 25.12.2013].

Dostupný na WWW:

http://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BDid%C3%A9_v_Protektor%C3%A1tu_%C4%8Cechy_a_Morava

⁴ AUTOR NEUVEDEN. *Flossenbürg* [online]. [cit. 25.12.2013]. Dostupný na WWW:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Flossenb%C3%BCrg>

⁵ Obrázek zpracován pomocí volného softwaru „Zoner Callisto 5 FREE“

⁶ AUTOR NEUVEDEN. *Mauthausen* [online]. [cit. 25.12.2013]. Dostupný na WWW:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Mauthausen>

Výchozí text

Nacistické Německo¹

Nacistické Německo, oficiálním názvem Německá říše (německy Deutsches Reich) v letech 1933 až 1943 a Velkoněmecká říše (německy Großdeutsches Reich) od roku 1943 do jeho zániku roku 1945, neoficiálně označované také Třetí říše (německy Drittes Reich) či prostě Říše, je označení německého státu v době, kdy byl ovládán nacisty, tedy od Hitlerova jmenování německým kancléřem 30. ledna 1933 či od jeho převzetí diktátorských pravomocí v březnu 1933 do bezpodmínečné kapitulace Německa na konci druhé světové války 8. května 1945.

Adolf Hitler se 30. ledna 1933 dostal legálně k moci, když byl dosazen do funkce říšského kancléře prezidentem tehdejšího Německa Paulem von Hindenburg. Na začátku své vlády předsedal koaličnímu kabinetu, nicméně poměrně záhy se mu podařilo od vlády odstavit ty členy kabinetu, kteří nebyli členy nacistické strany. Po uchopení moci se povedlo nacistickému režimu opět postavit ekonomiku na nohy a ukončit vysokou nezaměstnanost pomocí masových investic do zbrojení. Návrat ekonomické prosperity vedl k nárůstu popularity režimu mezi německým obyvatelstvem, což se projevilo oddaností Němců jeho vládě.

Nicméně opozice z řad liberálů, socialistů a komunistů byla tvrdě potlačována tajnou státní policií gestapem pod patronací Heinricha Himmlera. Nacistická strana postupně ovládla soudy, místní vlády a všechny občanské organizace vyjma protestantských a katolických. Veřejné mínění v Říši utvářelo ministerstvo propagandy vedené Josefem Goebbelsem, který k tomu využíval masmédiá, film a uhrančivé Hitlerovy projevy. Státní aparát se snažil vykreslit Hitlera jako vůdce německého lidu (Führer) a k tomu účelu mu předával do ruky veškerou výkonnou moc.

Na začátku existence nacistického Německa zaujal Hitler zahraniční politiku strachu a vydírání, kdy vznášel zdánlivě důvodné požadavky na své sousedy, kterým v případě neplnění vyhrožoval válkou. Když se ho pokusili jeho protivníci uklidnit ústupky, ty přijal a zaměřil se zas na další oblast. Tímto postupem se mu podařilo získat značné území bez toho, aniž by to vedlo k válce, jako např. v případě Mnichovské dohody a podstoupení československého pohraničí Německu v roce 1938. Agresivní politika Německa vedla k vypovědění Versailleské smlouvy a od roku 1935 se Německo začalo znovuvyzbrojovat. Téhož roku si opětovně připojilo Sársko, o rok později Porýní, vytvořilo spojení - Osu s fašistickou Itálií pod vládou Benita Mussoliniho, poslalo pomoc Frankovu fašistickému Španělsku, anektovalo Rakousko v roce 1938 a obsadilo již zmiňované československé pohraničí a později i zbytek Československa. Neustále rostoucí územní nároky vyvrcholily 1. září 1939 invazí do Polska, načež Francie a Velká Británie vyhlásily nacistickému Německu válku, čímž oficiálně začala druhá světová válka, dříve než nacistické Německo čekalo či na ni bylo zcela připraveno.

Během války se nacistickému Německu podařilo obsadit velkou část Evropy od Francie až téměř po Moskvu v tehdejším Sovětském svazu, dále od Norska na severu až po rozsáhlé pouštní oblasti v severní Africe na jihu. Na většině okupovaných území se nacisté pokusili zavést „Nový pořádek“. Současně začalo docházet k masovým persekucím neněmeckého obyvatelstva, vyvražďování Slovanů, cikánů a Židů, pro které se vžil termín holokaust. Během tohoto období zemřely milióny lidí. Nicméně v průběhu války se začala situace na frontě obracet v neprospěch nacistického Německa, což v důsledku vedlo k jeho porážce. Druhá světová válka v Evropě skončila 8. května 1945 kapitulací Německa západním spojencům a Sovětskému svazu.

---

¹ AUTOR NEUVEDEN. *Nacistické Německo* [online]. [cit. 22.12.2013]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/T%C5%99et%C3%AD_%C5%99%C3%AD%C5%A1e

1. Na mapě je znázorněn územní rozsah nacistického Německa před 2. světovou válkou. Pokus se vyjmenovat dnešní státy, které by svým současným územním rozšířením tvořily území tehdejšího Německa. Jakými státními zřízeními by byly v r. 1939 a jakými jsou dnes?

Potřebné informace vyhledej ve výchozím textu. Se souhlasem učitele můžeš použít mapu.

Nacistické Německo v r. 1939 před 2. světovou válkou²

2. Pokus se odhadnout kolik bylo obětí z řad židovského obyvatelstva během 2. světové války, které se nacházelo v roce 1939 na území nacistického Německa (viz mapa úkolu č. 1).

3. Která státní území před 2. světovou válkou v r. 1939 byla součástí nacistického Německa? (viz mapa úkolu č. 1).

4. Vysvětlil tyto termíny (jako nápovědu použij výchozí text):

- a) legální
- b) koaliční kabinet
- c) opozice
- d) anexe

5. Na začátku války již fungovalo šest koncentračních táborů: Dachau, Sachsenhausen, Buchenwald, Flossenbürg, Mauthausen a Ravensbrück. Pokus se je umístit na mapě. Pro snazší orientaci použij číselné popisky – Dachau (1), Sachsenhausen (2), Buchenwald (3), Flossenbürg (4), Mauthausen (5) a Ravensbrück (6). Nápověda – jeden z koncentračních táborů se nachází v dnešním Rakousku.

² AUTOR NEUVEDEN. *Nacistické Německo* [online]. [cit. 22.12.2013]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Deutschland_1939.png

Řešení

1. Na mapě je znázorněn územní rozsah nacistického Německa před 2. světovou válkou. Pokus se vyjmenovat dnešní státy, které by svým současným územním rozšířením tvořily území tehdejšího Německa. Jakými státními zřízeními by byly v r. 1939 a jakými jsou dnes?

- a) Německo
- b) Rakousko
- c) Česko
- d) Polsko

Všechny státy byly a jsou republikami.

2. Pokus se odhadnout kolik bylo obětí z řad židovského obyvatelstva během 2. světové války, které se nacházelo v roce 1939 na území nacistického Německa (viz mapa úkolu č. 1).

- a) Německo – 160.000 obětí židovského původu (z celkového počtu obyv. 69 300 000)
- b) Rakousko – 65.000 obětí židovského původu (z celkového počtu obyv. 7 000 000)
- c) Česko – za celé Československo – 277.000 obětí židovského původu (z celkového počtu obyv. 10 400 000)

Tedy celkem 502.000 obětí židovského původu. V den vzniku Protektorátu se na tomto území nacházelo přes 120 tisíc Židů. Asi 30 tisíc z nich emigrovalo, ať už dobrovolně či pod nacistickým nátlakem. Téměř všichni zbylí protektorátní Židé (přes 81 tisíc osob) byli deportováni do koncentračních táborů, z nichž přežilo jen asi 10 500 lidí. Okolo deseti tisíc dalších Židů upřednostnilo před deportací sebevraždu.³

3. Která státní území před 2. světovou válkou v r. 1939 byla součástí nacistického Německa? (viz mapa úkolu č. 1).

- a) Německo
- b) Rakousko
- c) Protektorát Čechy a Morava – část tzv. 2. republiky, tj. Česko-Slovenské republiky. Slovenská část po vzniku Protektorátu vytvořila tzv. Slovenský samostatný štát.

4. Vysvětlil tyto termíny (jako náповědu použij výchozí text):

- a) **legální** – stav, který je v souladu s právem; shoda jednání se zákony (opak ilegality)
- b) **koaliční kabinet** – spojení dvou a více politických stran nebo politických hnutí za účelem společného postupu při vládě
- c) **opozice** – skupina (strana, hnutí) orientovaná na změnu vlády a vedení politiky; v pluralitním politickém systému tvořena všemi politickými stranami, které nejsou ve vládě
- d) **anexe** – připojení území jednoho státu nebo jeho části jiným státem bez svobodně projeveného souhlasu obyvatelstva na něm žijícího; zpravidla se děje na základě násilného obsazení za použití ozbrojených sil

5. Na začátku války již fungovalo šest koncentračních táborů: Dachau, Sachsenhausen, Buchenwald, Flossenbürg, Mauthausen a Ravensbrück. Pokus se je umístit na mapě. Pro snazší orientaci použij číselné popisky – Dachau (1), Sachsenhausen (2), Buchenwald (3), Flossenbürg (4), Mauthausen (5) a Ravensbrück (6). Náповěda – jeden z koncentračních táborů se nachází v dnešním Rakousku.

³ AUTOR NEUVEDEN. *Židé v Protektorátu Čechy a Morava* [online]. [cit. 25.12.2013]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BDid%C3%A9_v_Protektor%C3%A9tu_%C4%8Cechy_a_Morava

- 1) Dachau, 2) Sachsenhausen   5) Mathausen
 3) Buchenwald, 4) Flossenbürg,
 6) Ravensbrück

Mapa Německo⁴ – upravená mapa⁵   Mapa Rakousko⁶ – upravená mapa⁵

6. Křížovka

Tajenka: Název německé tajné policie.

Pro úspěšné vylúštení křížovky najdeš většinu potřebných informací v doprovodném textu. Pokud si nebudeš vědět rady, neváhej se zeptat svého učitele. Hodně štěstí při luštění.

				1.	G	O	E	B	B	E	L	S
2.	F	Ü	H	R	E	R						
	3.	P	E	R	S	E	K	U	C	E		
4.	K	A	P	I	T	U	L	A	C	E		
				5.	P	A	U	L				
					6.	P	O	L	S	K	O	
7.	R	A	K	O	U	S	K	O				

1. Příjmení německého ministra propagandy.
2. Německé označení vůdce.
3. Pronásledování pro rasovou, náboženskou, národní, politickou příslušnost.
4. Uznání porážky, vzdání se.
5. Křestní jméno německého prezidenta von Hindenburga.
6. Stát napadený 1. 9. 1939 nacistickým Německem.
7. Název státu anektovaného v r. 1938 nacistickým Německem.

⁴ AUTOR NEUVEDEN. *Flossenbürg* [online]. [cit. 25.12.2013]. Dostupný na WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Flossenbürg>

⁵ Obrázek zpracován pomocí volného softwaru „Zoner Callisto 5 FREE“

⁶ AUTOR NEUVEDEN. *Mauthausen* [online]. [cit. 25.12.2013]. Dostupný na WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Mauthausen>